

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
KOSOVA MİSYONU

İzleme Departmanı

**Kosova'da İnsani Yardım Otobüsünün Kosova Kurumlarına
devredilmesinden sonra konuyla ilgili
İzleme Bulguları**

Haziran 2008

Rapor No. 4

İÇİNDEKİLER

1. KISA ÖZET	2
2. KURUMSAL GELİŞMELER VE ENDİŞELER.....	2
3. YOLCU ANKETİ VE METODOLOJİ	4
4. ANKET NETİCELERİ.....	4
4.1. HİZMETLERİN MÜSAİTLİĞİ VE HİZMETLER VE OLANAKLARA ERİŞİM	4
4.2. HİZMET MEMNUNİYETLİĞİ.....	6
4.3. EMNİYET VE GÜVENLİK	6
5. KARARLAR VE ÖNERİLER	7
ANNEX 1: İNSANI YARDIM OTOBÜSÜ TAŞIMACILIĞI HATLARI	9
ANNEX 2: MEVCUT OLAN HATLARDA ÖNERİLEN EK HATLAR VE EK DURAK NOKTALARI LİSTESİ	
ANNEX 3: 2007/6 NO'LU İDARİ TALİMAT	11

1. Kısa Özet

İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığı, mevcut durumda, Kosova Hükümeti tarafından özellikle Kosovalı Sırp toplumuna sağlanmış bir hizmettir. UNMIK tarafından devredildiği için ve hatta 17 Şubat tarihinden sonra bile, otobüsü kullananların sayısı, sunulan hizmetlerin kalitesi, yolcuların memnuniyetlik seviyesi, ve temel haklara erişim açısından, otobüs hizmetlerinin başarılı olduğunu kanıtlanmıştır. Ayrıca, konuyu idare etmek açısından Kosova'nın ilgili makamlarının başarılı olduğu tespit edilmiştir..

İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığıyla¹ ilişkin AGİT'in dördüncü raporu, anket vasıtasıyla azınlık toplulukların güvendikleri hizmetleri hakkındaki endişeleri, ihtiyaçları ve tecrübeleri konusunda bulgular yansıtılmaktadır. Genel olarak insani yardım otobüsünden faydalananlar memnun durumdular. Hatların sıklığı ve düzenlice kullanılması çok önemli olduğundan ziyade düzenli otobüs hatlarına entegre edilmesi ve daha geniş çapta hizmet sunması gerektiği kanıtlanmaktadır. Otobüs hizmetlerinin genişletilmesi ve daha yüksek seviyeye çıkarılması için gereken finansmanın ayrılması büyük önem taşımaktadır. Bu hizmetlerin devamını, genişletilmesi ve daha yüksek seviyeye çıkmasını sağlamak ilgili bakanlıkların ve yerel makamların vermiş oldukları vaatlerdir.

Bu rapor aynı zamanda 2007 yılında mevcut olan hatların genişlemesi ve düzenlenmesi konusunda engeller olarak ortaya çıkan kurumsal boşlukları, ve 2008 yılında insani yardım otobüsü taşımacılığına dair Taleplerin Sunulması ve Değerlendirmesi Prosedürü'nün uygulanması konusunda şeffaflık ve kamuyu bilgilendirmeye alakalı usulsüzlükler hakkında ortaya atılan endişelerin altını çizmektedir.

2. Kurumsal gelişmeler ve endişeler

İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığı ilk defa 1999 yılında Birleşmiş Milletler Mülteciler için Yüksek Komiseri (UNHCR)² çapı altında kurulmuştur. 1 Temmuz 2001 tarihinde hizmetlerle ilgili sorumluluklar UNMŞK Sivil İşler Departmanlığına devredilmiştir. 31 Ağustos 2006 tarihinde UNMIK ve Özyönetimin Geçici Kurumları arasında Kosova'da Azınlık Topluluklarına için İnsani yardım Taşımacılığına dair Sorumlulukların Devredilmesi hakkında Anlaşma (Düzenleme) imzalanmıştır. Düzenlemeye göre, 1 Ocak 2007 tarihinde, Ulaşım ve İletişim Bakanlığı ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı hizmetlerle ilgili finansman, idari ve güvenlik ve emniyet konuları hakkında sorumluluklar tamamen kendilerine devredilmiştir.

2007 yılında Ulaşım ve İletişim Bakanlığı ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı, UNMIK'le sorumlulukların devredilmesiyle ilgili Düzenlemeye uygun olarak hatlar ve hatların seçilmesi metodolojisini yürürlüğe koyma konusunda başarısızlığa uğramışlardır. Düzenleme gereği hatları ve hatlarla ilgili değişiklikler tablosunu onaylaması için kurulan Nakliyat Danışma Komitesi görevini yapamaz oldu. Netice olarak, yerlerinden edinmiş kişiler, mülteciler ve durumları iyi olmayan guruplar tarafından taleplerin artmasına rağmen bu hizmetler 2008 yılına aktarılmadı. AGİT raporları bu tur bir talebin mevcut olduğunu belgelemiştir.

¹ AGİT'in tüm raporları şu adreste müsaittir: <http://www.osce.org/documents>.

² Kosova Hükümeti Hareket Özgürlüğüne dair 3. Standardı yerine getirmek için İnsani Yardım ve Özel Taşımacılığı programlarında öngörmüştü. İnsani Yardım Taşımacılığının uygulanması azınlık topluluklara ait üyelerin kamu hayatına katılmalarını sağlamak için şartları sağlayacaktır.

Ancak Aralık 2007 yılının sonunda Ulaşım ve İletişim Bakanlığı İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığına (Prosedürü) ³ dair Taleplerin Değerlendirilmesi ve Sunulmasına ilişkin 2007/6 İdari Talimatını yayınlamıştır. Ancak, Prosedür uygun bir şekilde dağıtılmadı ve prosedür altı aydır yürürlükte olmasına rağmen bazı belediyelere Prosedür hala gönderilmemiştir. ⁴ Belediye düzeyinde Belediye Topluluklar Ofisi konuyla ilgili talepleri sunmak ve konuyu kolaylaştırmak hakkında Prosedürlerle ilgili bilgileri sağlamaktan sorumludur. Birkaç Belediye Topluluklar Ofisine Prosedürlerin ulaşmaması konusu vatandaşların konu hakkında bilinçleri azalmıştır ve büyük ihtimalle sunulacak talepleri de etkilemiştir.

Prosedürlere göre, konuyla ilgili taleple, Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı ve de Yerel Yönetim İdaresi Bakanlığı tarafından oluşan Teknik Komisyona sunulmalıdır. Bu Komisyon taleplerle ilgili ilk değerlendirmeyi yapmakla sorumludur. Bu talepler sonradan Nakliyat Danışma Komitesine gönderilmelidir. Nakliyat Danışma Komitesi konuyla ilgili nihai kararı vermekle yetkili olan tek organdır. Ancak, sorumlu Bakanlıklar, Komiteye Tekin Komisyonun kompozisyonu ile ilgili herhangi bir kararın yayınlamaması ve paylaşılmaması endişe yaratmaktadır. Komisyon şeffaf bir şekilde çalışmıyor ve Komiteye gerekli olan belgeleri ve bilgileri sağlamamaktadır. Haziran 2008 yılından itibaren Tekin Komisyonu yapılan talepler kayıdı ne de taleplerle ilgili uset düzey organının almış olduğu kararların kopyasını Komiteye sunmuştur. Dolayısıyla Komite, yolculuk hatları ve zaman tabelasını (yolculuk saatleri) seçme konusunda sureci uygulayamamıştır, ayrıca bu konudan dolayı Prosedüre uygun olarak kurumsal mekanizmaları izlemeleri için kurulan bu Komite görevlerini yerine getirmekten engellenmiştir. Ayrıca Ulaşım ve İletişim Bakanlığı uluslararası toplulukla yapmış oldukları toplantıda aleni bir şekilde Teknik Komisyonu tarafından dört dilekçenin kabul ettiğini ve dördünü de onayladığını bildirmiştir.

Çoğunluk olmayan topluluklar tarafından sürekli olarak kullanılan hizmetleri etkileyebilecek diğer bir gelişme ise, bu hizmetin özel bir hizmete ya da ticari amaçlı hizmetlere dönüşmesi olasılığıdır. Eğer bu tür bir hizmet zamansız (erken) uygulanırsa o zaman hizmetten faydalananlara ve önemi büyük olan bu hizmetlere zararlı etkisi olabilir. 31 Aralık 2007 tarihinde, uzun vadeli hizmet sunma anlaşması vasıtasıyla insani yardım otobüsü taşımacılığı hizmetlerini Ulaşım ve İletişim Bakanlığı adına sunan ve yolcuların güvenini kazanan Kosovalı Sırp şirketinin anlaşması sona erdi. Bakanlık bu hizmet anlaşmasını 2008 yılının Haziran ayına kadar uzattı. Bakanlık Haziran ayından itibaren Nakliyat Danışma Komitesine tedarik süreciyle ilgili bilgileri sunmak için herhangi bir adım atmamış durumda. Aynı zamanda Bakanlık geçen aylarda Nakliyat Danışma Komitesi toplantısını düzenlemeyi başaramamıştır. Dolayısıyla Komite, tedarik süreci işlemlerini, şeffaflığını ve de uygulanabilir yasamalara ve prosedürlere bağlılıklarını izleyemiyor.

Eğer toplantılarını düzenleyemezse, gereken belgeler gönderilmezse ve Teknik Komisyonu tarafından değerlendirme yapılmazsa o zaman Nakliyat Danışma Komitesi yeni hatlar ve yolculuk saatleri tabelası hakkında karar alamayacaktır.. Mevcut olan değişmelere karşılık Nakliyat Danışma Komitesi tarafından hatlar ve hatlarla ilgili yolculuk saatleri tabelası onaylandıktan sonra tedarik sürecinin başlaması büyük önem taşımaktadır. Eğer bu yapılmazsa, o zaman hizmetleri sunması için seçilmiş olan şirket, mülteci ve geri dönenler dahil olmak üzere durumu iyi olan grupların artan taleplerini yerine getirmeyi ve de Prosedüre uygun olarak yeni hatlarda hizmet sunma konusunda karşılık veremeyecek..

---

³ Aneks 3'e bakınız.

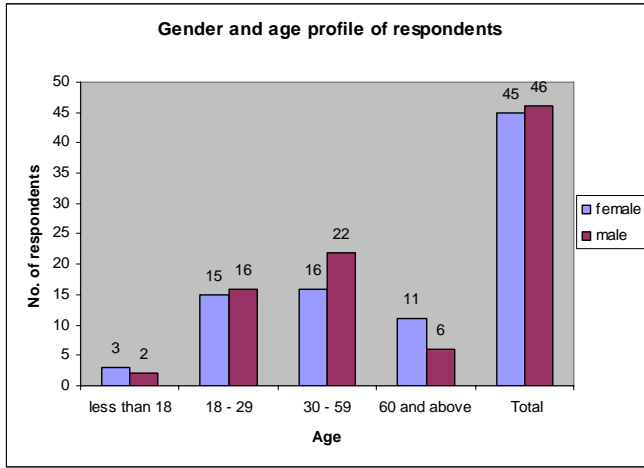
⁴ Şubat 2008 yılına kadar Belediyelerin ve Belediye Toplulukların hiçbir taleplerin sunulması hakkındaki Prosedürü almamıştır.

Bunun dışında önemli olan diğer bir konu ise Kosovo hükümeti yetkilileri 2009 yılı için Kosova Konsolide Bütçesi'nden seçilecek yeni hatlar için gereken finansmanı sağlamalıdır.. Tedarik sürecinin parçası olarak Nakliyat Danışma Komitesi, azınlık topluluğu yolcularına ve bilhassa Kosovalı Sırlara şirketlerin tarafından sunulması gereken hizmetlerinin devamı sağlanması için danışılmalıdır.

3. Yolcular anketi ve metodoloji

2007 yılının Ağustos Aralık dönemi içerisinde, AGİT hatların güvenliği, geri dönüş mekanlarına azınlıkların yaşadığı diğer yerlere erişim, hizmetleri sunanlar hakkında memnuniyetlik ve insani yardım otobüsü taşımacılığı vasıtasıyla ulaştıkları fırsatlar⁵ konusunda 91 yolcuyla anket yaparak kapsamlı bilgiler edinmiştir. Anket yapılanlardan seksen beşi Kosova Sırp toplumuna ait üyeler, oysa geri kalan üyeler Kosova Arnavut ve Romen toplumuna ait üyelerdir: anket yapılanlardan kırk altısı bayan 45'i erkek idi.

Hizmetleri kullananların tecrübeleri hakkında detaylı bilgileri kavramak için daha kapsamlı mülakatlara (görüşmelere) vesile olacak küçük bir anket örneği seçilmiştir. Ortaya atılan görüşler tüm yolcuların görüşlerini yansıtmıyor, ancak bireysel kişilerin tecrübelerini ve insani yardım otobüsü hizmetlerini kullananların ortak endişelerinin atılımı çizmektedir. Elde edilen detaylı bilgiler, yetkililerin sorumluluklarıyla ilgili uyumsuzluğu tespit etmek ve Misyonun İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığını izlemekle sürekli olarak ilgilendiğini göstermek için yararlıdır.

Misyonun kapsamlı olarak hizmetleri izleme metodolojisi dışında ankette yolcuların memnuniyetliklerine dair kullanılan sormaca, gelecekle ilgili planları hazırlamaları ve periyodik olarak hizmetlerin güvenliğini ve kalitelerini değerlendirmeleri için Ulaşım ve İletişim Bakanlığına, Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı'yla paylaşılacaktır. Düzenlemenin VI Aneksine göre, Ulaşım ve İletişim Bakanlığı yıllık bazında konuyla ilgili bilgileri toplama ve uygulanabilirlik analizlerini yapmakla sorumludur, ayrıca adı geçen Bakanlık, Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığıyla birlikte

Toplulukların ihtiyaçlarına dair Değerlendirmeyi yapmakla yükümlüdür. Bu sorumluluklar Ulaşım ve İletişim Bakanlığı'nın 2007/6 No'lu İdari Talimatında yer almaktadır.

4. Anket Sonuçları

4.1. Hizmetlerim müsaitliği ve hizmet ve olanaklara erişim

91 yolcuyla yapılan ankete göre 33 kişi sone beş veya sekiz yıl içerisinde insan yardım otobüsü taşımacılığını kullanmış, anket yapılanlardan 29'u insani yardım otobüsünü son üç yada dört yılda kullanmış ve 21 kişi son bir yada iki yıl içerisinde insani yardım otobüsünü kullanmış. Sekiz yolcu ise

⁵ Fırsatlar, hizmetlerle direkt olarak alakalı olmayan ancak hayat kalitesine pozitif etkisi olabilecek mesela akrabaları ve arkadaşları ziyaret etmek ve alışveriş yapmak vs. gibi konularla alakalıdır.

yardımsaver otobüsünü geçen yıl esnasında kullanmaya başlamış. Bu kanıtlar eski kullanıcılar dışında yardımsaver otobüsünü yeni kullanıcıların da kullandığını göstermektedir, dolayısıyla sunulan bu hizmet bugün bile önemlidir.

Anket yapılan yolculardan otuz sekizi 30 ve 59 yaşları arasında ve onlardan sadece yirmi yedisi iş sahibi. Bu yolcu kategorisi yardımsaver otobüsü genellikle temel sağlık hizmetleri tesislerine erişmek için ve de sosyal yardımlar merkezlerine ve iş yerlerine gitmek için kullanmışlardır. Anket yapılan yolculardan otuz biri 18 ve 29 yaşları arasındaydı. Onlardan yirmi biri haftada iki defa yardımsaver otobüsü özellikle üniversiteye ve yüksek okulda gitmek için kullanmaktadırlar. Anket yapılanların on yedisi 60 yaşın üzerinde ve yardımsaver otobüsü haftada bir yada iki defa genellikle sağlık hizmetleri tesislerine ulaşmak yada akraba ve arkadaşlarını ziyaret etmek için kullanmaktadırlar. Anket yapılanlardan beşi 18 yaş altındaydı ve yardımsaver otobüsünü sadece okul gitmek için kullanmaktadırlar.

Anket yapılanlardan altmış ikisi daha sık bir şekilde otobüs hatlarının kullanılması yolcu sayısını artıracaklarını ve en önemli hizmet ve haklara erişmek konusunda daha fazla olanakları yada fırsatları sağlayacağı düşüncesindedir. 16 hattın dokuzunda yolcular ek durak noktalarının mevcut olması ve mevcut olan hatların uzatılması konusunda dileklerini ifade etmişlerdir. (Eklenilen 2. belgeye (Aneks) bakınız). Özel arabalarının ve diğer taşıma araçlarının olmamasından dolayı çoğu defa yolcular köylerinden en yakın durağa ulaşmak için uzun mesafeyi yürümek mecburiyetindedirler. Yolculardan bazıları, eğer otobüs hizmetlerini hafta sonlarında da müsaitliği olsaydı daha fazla kullanabileceklerini düşüncesindedirler. Yolcular tarafından konuyla ilgili, yani farklı yerlere erişim ve fırsatların artırılması talepleri iletilmedi. Bunun nedeni ise Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı tarafından yolculuk hatları ve zaman tabelasının seçilmesine dair metodolojinin⁶ uygulama konusunda başaramamasıdır. Nihayet, Aralık⁷ 2007 yılında bu konu hakkında başarı yakalandı ancak 2007 yılı esnasında hizmetlerin artması ve genişlemesi hakkında yapılan kabarık sayıda talepler süreçten geçemedi. This finally came in December 2007 which means that, throughout 2007 when demand for expansion of service remained high, no such requests could be processed.

Otobüs hatlarının ve duruklarının prosedürleri hakkında yeterli bilgilerin verilmemesi devam etmekte olan bir engeli teşkil etmektedir, ve bu konu anket yapılanların⁸ ortak endişesi olarak görülmektedir. Talep ve şikayetlerin sunulması esnasında kolaylıkları sağlamakla sorumlu olan Belediye Topluluklar Ofislerine Şubat 2008 tarihinde kadar Prosedür gönderilmemiştir, dolayısıyla bu mevzu insani yardım taşımacılığını kullananların hizmetlerin genişlenmesiyle ilgili taleplerde bulunmalarını etkilemiştir.

Geriye dönen kililer dahil olmak üzere azınlık topluluklarına ait üyeler eğitim, sağlık ve diğer temel haklara erişimi sağlayan İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığına güvenmektedirler. Bunun dışında yolcular insani yardım otobüsüyle sunulan hizmetleri iş yerlerine ulaşmak, akrabalarını ve arkadaşlarını ziyaret etmek, komşu şehir ve köylerde alışveriş yapmak kullanmaktadırlar. Ara sıra dini bayramlar esnasında yolcular otobüs hizmetlerini kullanarak dini mekanları ve mezarlıkları (kabristan) ziyaret etmektedirler. Otobüs hizmetleri, sadece haklar ve hizmetleri erişmeyi garanti etmiyor, otobüs

⁶ Düzenlemenin 4 Maddesine göre, Bakanlıklar 1 Ocak 2007 yılına kadar bu tür bir metodolojiyi yürürlüğe geçirmek konusunda sorumluydular. Ancak Nakliyat Danışma Komitesi, metodoloji hazır olduğu yada yürürlükte olduğu takdirde hatları ve zaman tabelasındaki değişiklikleri kabul edebilir.

⁷ İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığına dair Taleplerin Sunulması ve Değerlendirilmesi Prosedürü hakkında 2007/6 İdari Talimatı (Prosedür)

⁸ 1, 8, 10, 16 ve 14. Hatlardaki Otobüs İstasyonları bazı bilgilerle donatılmıştır. Bazı yolcular 10, 11, 14 ve 16. Hatlarda yazılı bilgilerin sınırlı olduğunu doğrulamışlardır.

hizmetleri otobüsü kullananların ve onların ailelerinin hayat kalitelerine pozitif yönde etki etmektedir, ayrıca sürekli geri dönüş ve entegrasyon için önemli bir koşulu oluşturmaktadır.

4.2. Hizmetlere dair memnuniyetlik

Geçmişte İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığıyla ilgili yayınlanmış olan raporlar hizmet kullanıcıları arasından yüksek düzeyde memnuniyetliklerinin altı çizilmiştir, ayrıca sunulan hizmetlerin haklara ve diğer hizmetlere erişim konusunda önemi vurgulanmıştır. Anket yapılan 91 yolcudan altmış beşi insani yardım otobüsü taşımacılığıyla genel olarak memnun olduklarını ifade etmişlerdir, ayrıca ankete katılanlar son on iki ay içerisinde sunulan hizmet kalitesinin değişmediği düşünmektedirler. Otobüsün kapasitesi 18 ve 52 koltuk arasından değişmektedir, ayrıca hizmetleri sunanlar kabarıklık sayıda yolcular esnasında on yolcunun ayakta durarak yolculuk etmelerine izin vermektedirler. Özel durumlar esnasında otobüsler çok kalabalıktır⁹. Genelde bu durum Pazar günlerinde öğrencilerin sabah erken okula gittiklerinde ve öğleden sonra okuldan döndüklerinde yaşanmaktadır. Ancak bu konu üzerine yetkililere şikayetlerde bulunulmuyor.

2007 Yılında Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, yolculara taşımacılık hizmetlerini sunana ve Bakanlığa yönelik yapılacak talep, şikayet ve önerilerle ilgili prosedürleri dağıtmayı yada bilgi vermeyi başaramamıştır. Ayrıca, Misyon hatlar esnasındaki yolculuklarda¹⁰ şikayet formlarının müsait olmadığını ve yolcuların genelde şoföre sözlü olarak şikayetlerde bulduklarını gözlemiştir. Ancak, yapılan sözlü şikayetlerden sonra şoförler bu endişeleri hizmeti sunanlara aktararak aktarmadıkları belirsizdir. Yolcuların şikayet prosedürleri hakkında bilinçsiz olmaları ve yazılı şikayetlerde bulunma gayretlerini göstermeleri netice olarak, ilgili yetkililerin taşımacılığı kullananların ihtiyaçlarının ne olduğu konusunda haberdar olmamalarına vesile olmaktadır. Bundan başka, iletişimin olmaması, yerel ve merkezi düzeydeki yetkilileri ve de hizmetleri sunanları kullanıcılara karşı sorumlu kılmaktadır. .

4.3. Güvenlik ve Emniyet

Güvenlik konusu İnsani Yardım otobüsü Taşımacılığının yeterli derecede erişilebilir olup olmadığını belli etmek için önemli unsurlardan biri teşkil etmektedir. Anket yapılanlardan yetmiş üç yolcu hareket özgürlüklerinin sınırlı olduğunu ifade ederek insani yardım otobüsü hizmetlerinin¹¹ devam ettirilmesi açısından ihtiyaca gerek duyulduğunun altını çizmişlerdir. Anket yapılan yolculardan elli yedisi otobüs hizmetlerini kullanırken hiçbir zaman güvenlik sorunlarıyla karşı karşıya gelmediklerini ifade etmişlerdir, yolculardan 14'ü bir olaya şahit olmuş, yolcuların geri kalan kısmı yani 19'u bir yada iki olayla karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bu olaylar genelde otobüsün taşlanması gibi olayları teşkil etmektedir, ki bu olaylara anket yapılan yolculardan 20'si şahitlik etmiştir. Rahovça'dan Gračanitsa ya da Osoyane'den Zvečan hatlarında yolculuk yapan yolcular sunulan hizmetlerin hala güvenilir olmadığını¹² düşünmektedirler. Yolculuklar esnasında Velika Hoca'dan Zvečan'a giden 9. ve Gilan'dan Şilovo'ya giden 11. hatta iki kadın ve bir erkek us defa sözlü tehditlere şahitlik etmişlerdir.

⁹ AGİT 4, 8, 11 ve 12 hatlarında 17 sandalyenin olmadığını gözlemiştir. Ayrıca, 7 ve 9. hatlarda çoğu defa otobüslerin çok kalabalık olduğu yolcularıyla anket yapmıştır. Daha ayrıntılı detaylar için lütfen Aneks 1'e bakınız.

¹⁰ AGİT sadece 10 ve 14 hatta şikayet formlarının müsait olduğunu gözlemiştir.

¹¹ 4, 9 ve 13 hatlarında yolculuk yapan on sekiz kişi hareket özgürlüğünün sınırlı olmadığını hissetmişler.

¹² 4, 7, 8 ve 9 hatları

Yukarıda altı çizilen olaylar otobüs sistemlerinde yeterli iletişimlerin ve de ilgili belediye kurumlarının, mesela, Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyi ve Belediye Kamu Güvenlik Komitesi'nin¹³ otobüs hizmetlerinin güvenliğine değinme konusunda daha fazla etkin olmaları ve netice itibariyle güvenliğin daha yüksek düzeye çıkmasını gerektiğini yansıtmaktadır. Bugüne kadar İnsani Yardım Taşımacılığı konusu yukarıda ifade edilen organların toplantılarındaki gündem sıralarında pek fazla yer almamıştır.

AGIT'in daha önceki raporlarında bahsedildiği gibi, otobüs şoförleri otobüste mevcut olan radyo iletişim sistemlerinin bazı defa faal olmadini kabul etmektedirler. Bir olay meydana geldiğinde iletişim sistemlerinin faal olmaması negatif bir şekilde hem güvenliği hem de yolcular arasında güvenlik algılamalarını etki etmektedir. Otobüs şoförleri cep telefonlarına güvenmektedirler, ancak hatlar esnasında normal olarak şebekenin müsait olmasına rağmen bazen aksaklıklar meydana gelebiliyor. Kullanılmakta olan radyo iletişim frekansları hala UNCHR'a aittir. Ulaştırma ve İletişim Bakanlığı iletişim hizmetlerinin faal olduğu durumunda daha etkin bir mekanizmayı kurmak ve güvenliği artırmak münasebetiyle yeni frekansı sağlamak için herhangi bir girişimde bulunmamıştır.

Raporun geçerli olduğu dönem esnasında İnsani Yardım Otobüsünü hedef alan herhangi bir olay meydana gelmezken, azınlık toplulukları üyelerinin hareket özgürlüğünü etki edecek ve insani yardım otobüsü taşımacılığı kullanan yolcuların güvenlik açısından algılamalarını¹⁴ negatif yönde etkileyebilecek bazı özel otobüs hatlarında olaylar meydana gelmiştir. Bütün bunlar hala devam etmekte olan sözlü ve fiziki yönde tehditler, otobüs kullanıcılarının hizmetlerle ilgili daha fazla güvenlik önlemlerinin alınması gerektiği düşüncelerine vesile olmaktadır.

5. Kararlar ve öneriler

Genellikle azınlık toplulukları, ve özellikle Kosovalı Sırlar yerel düzeyde çoğunluğu teşkile ettikleri yerlere devamlı olarak yolculuk etmektedirler. Azınlık topluluklarına ait olan kişiler insani yardım otobüsü taşımacılığı hizmetlerine güvenleri hayli yüksektir. Çünkü insani yardım otobüsü şehirselle ve kırsal alanları olmak üzere toplulukları birbirlerine bağlamaktadır ve eğitim, sağlık, idari ve sosyal hizmetlere erişimi konusunda ve komşu köy ve kentlerde alış veriş yapma fırsatlarını sunmaktadır. 2007 yılının Ağustos Aralık dönemi içerisinde insani yardım otobüsü toplam olarak 152.000 yolcu taşımıştır, ortalama olarak otobüsü her ay 25.300 yolcu kullanmıştır. 2008 Yılında Ocak ayından başlayarak Nisan ayına kadar ortalama yolcu sayısı 26.600'e arttı, bilhassa 17 Şubat'tan sonra Mart ve Nisan aylarında 27.300 yolcu sayısı ile doruk noktaya ulaşmıştır.

İnsani Yardım Otobüsü izole edilmiş, hassas ve durumu iyi olmayan topluluklara temel hizmetleri sunmaya devam etmektedir. İnsani Yardım Otobüsü taşımacılığı hareket özgürlüğü, hizmetlere erişim, ilgili diğer hakların uygulanması, ve ayrıca hayat kalitesinin daha iyi olmasına katkı sunmaktadır. İlgili yetkililerin (kurumlar) İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığını idari etmek sorumluluklarını üstlenmeleri

¹³ UNMIK'in Kosova Polis Teşkilatı'nın Temel Prensiplerine dair Çerçevesi hakkında 2005/54 No'lu Yönetmeliği, Bölüm 7, Belediye Topluluklar Güvenliği Konseyi ve Belediye Kamu Güvenlik Komitesi belediyenin danışma mekanizmaları olarak belediye ve köyler düzeyinde "kamu düzeni ve kamu güvenliği hakkında konuları" görüştüğünü belirtmektedir.

¹⁴ Bu olay 27 Temmuz 2007 tarihinde Kosova'nın kuzeyinde Kosova Arnavut köyünde patlayıcı maddenin infilak etmiştir ve yolcuları taşıyan küçük minibüsü hasara uğratmıştır, ve 26 Kasım 2007 tarihinde Dragaş'tan – Belgrat'a hattında hareket eden otobüse Merdare durak noktasında (Podujevo Belediyesi) kimlikleri belirlenemeyen maskeli kişiler tarafından patlayıcı maddeyle saldırı düzenlenmiştir. 6 Aralık 2007 yılında yine aynı otobüs maskeli kişiler tarafından durduruldu ve otobüs anahtarlarını ele geçirerek kaçmışlardır.

iyi bir gelişmedir, ancak hizmetleri izleyecek kurumsal mekanizmaların faal olmalarını ve kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamak için daha çok çaba sarf edilmelidir. Bu hizmetin devam ettirebilmesi için devamlı bir şekilde finansmanının ve elverişli şartların sağlanması vasıtasıyla yapılmalıdır. AGİT'in 2008 yılında odaklanacak konulardan biri insani yardım otobüsü taşımacılığı hizmetlerinin devam ettirilebilmesi ve işlevsel olmasını sağlamak için kurulacak kurumsal mekanizmalarının işlevselliğini izlemektir.

Yukarıda ifade edilenleri göz önünde bulundurarak AGİT ilgili yetkililere şunları önermektedir:

- Durumu iyi olmayan gurupların taleplerini karşılamak üzere yeni hatların seçilmesi ve 2009 yılında İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığı hakkında gereken finansmanı ve yeni hatların dahil edilmesini sağlamak.
- Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığının otobüsü kullanan yolcuların akıntısıyla, hizmetlerin müsaitliği ve sıklığı hakkında periyodik raporların sağlanması
- Tüm belediye yetkililerine İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığına dair Taleplerin Değerlendirilmesi ve Sunulması hakkında 2007/6 No'lu İdari Talimatın dağıtılması ve etkin bir şekilde uygulanması
- İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığına dair yerine getirilmemiş talep ve şikayetlerle ilgili kayıtları Nakliyat Danışma Komitesine müsait kılmak
- Nakliyat Danışma Komitesinin hatlar ve hatlarla ilgili değişiklikler tabelası (yolculuk saatleri) hakkında karar alacak nihai organ olarak kalmasını sağlamak ve Teknik Komisyon tarafından yayınlan kararlar, yapılan talepler ve gönderilen şikayetlere engellenmeyen erişimlerini sağlamak.
- Nakliyat Danışma Komitesi tarafından hatlar ve hatlarla ilgili değişiklikler tabelası onaylandıktan sonra gelecekte taşımacılığı sağlayacak hizmetlerin seçilmesini sağlamak, ve Nakliyat Danışma Komitesi'yle danışılarak tedarik işlemlerinin adaletli ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayarak yolcuların, bilhassa Kosovalı Sırpların, en iyi teklifleri sunacak kişiler (şirket) tarafından sunulan hizmetlerin devam etmelerini sağlamak,
- Azınlık topluluklarına ait yolcuların güvenini kazanmak için topluluklar arası diyalogları kurmak ve topluluklara ulaşmak etkinlikleriyle topluluklara ve yolcular bilgiler sunmak.
- Belediye Topluluklar Güvenlik Konseyi ve Belediye Kamu Güvenlik Komitesi vasıtasıyla güvenlikle ilgili konuları dile getirmek ve şikayetlerle ilgili prosedürleri ve de hangi kurumlara gönderilmesi gerektiğini bildirerek yolculara dağıtmak,
- Taşımacılık hatlarıyla, hatlar tabelaları ve ücretleri hakkında işaret tabelaların yerleştirilmesi ve tabelalardaki bilgilerin her dille olması.

Aneks 1: İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığı Hatları

Mayıs 2008 yılından itibaren insani yardım otobüsü taşımacılığı aşağıda belirtilen 17 Hatta¹⁵ taşımacılığı sağlamıştır.

- 1) Babin Most (OB) -Miloşevo (OB) - Gračanitsa (PR) - Miloşevi (OB) - Babin Most (OB);
- 2) Gornya Birnyitsa (PR) – Gračanitsa (PR) - Gornya Birnyitsa (PR);
- 3) Miloşevo (PR) - Kapı 3 - Miloşevo (PR);
- 4) Büyük Hoça (RH) – Yukarı Rahovça - Gračanitsa (PR) – Yukarı Rahovça – Büyük Hoça (RH);
- 5) Graçe(VU) – kuzey Mitroviça (MI) - Graçe (VU);
- 6)¹⁶ Leposaviç (LE) – güney Mitroviça (MI) - Leposaviç (LE);
- 7) Vidanye (KL) - Klina (KL) - Dırsnik (KL) - Grabats (KL) - Bica (KL) - Zveçan (ZV) Klina - Dırsnik (KL)- Grabac(KL) - Biça - Vidanye (KL);
- 8) Osoyane (IS) - Zveçan (ZV) - Osoyane (IS);
- 9) Büyük Hoça (RH) - Rahovça (RH) - Zveçan (ZV) - Rahovça (RH) - Büyük Hoça (RH);
- 10) Bablyak (FE) – Gračanitsa (PR) - Bablyak (FE);
- 11) (*Gilan A*) yada Gilan (GN) - Poneş (GN) - Koretişte (GN) - Stanişor (GN) - Gornye Kusce (GN)- Kmetovtse (GN) - Şilovo (GN) - Gilane (GN);
- 12) (*Gilan B*) yada Gilan (GN) - Donja Budriga (GN) - Pasyane (GN) - Donya Budriga (GN) - Parteş (GN) – Cerniça (GN) - Gilan (GN) Gornyi Livoç (GN) - Gilan (GN)
- 13) (*Gilan C*) yada Gilan (GN) – Stanişor (GN) - Gornyi Makreş (GN) - Tırnyıçevtse (NB) - Culykovtse – Bostane (NB) - İzvor (NB) - Prekovce (NB) - Zebince (NB) - Straja (GN) – Kosmata - Staniş (GN) - Gilan (GN) - Paralovo (GN) - Gilan (GN) - Stanişor (GN) - Kosmata - Straja (GN) - Zebince (NB) - Prekovce (NB) - İzvor (NB) - Bostane (NB) - Çulykovc - Tırnyıçevtse (NB) - Gornyi Makreş (GN) - Stanişor (GN) - Gilan (GN) - Paralovo (GN) - Gilan (GN);
- 14) (*Gilan D*) yada Gilan (GN) - Stanişor (GN) - Gornyi Makreş (GN) - Tırnicevce (NB) – Çulykovce - Novo Brdo (NB) - Bostane (NB) - İzvor (NB) - Prekovce (NB) - Gračanitsa (PR) - Prekovce (NB) - İzvor (NB) - Bostane (NB) - Novo Brdo (NB) – Çulykovc – Tırnyıçevce (NB) - Gornyi Makreş (GN) - Stanişor (GN) - Gilan (GN);
- 15) (*Gilan E*) yada Gilan (GN) - Stanişor (GN) - Straja (GN) - Zebince (NB) - Prekovce (NB) - Şilovo (GN) – Gračanitsa (PR) - Şilovo (GN) - Prekovce (NB) - Zebince (NB) - Straja (GN) - Stanişor (GN) - Gilan (GN);
- 16) (*Gilane F*) yada Kamenitsa (KK) - Ranilug (KK) - Şilovo (GN) – Gilane (GN) - Mitroviça (MI) - Gilane (GN) - Şilovo (GN) - Ranilug (KK) – Kamenitsa (KK); ve,
- 17) (*Gilan G*) yada Klokot (VI) - Parteş (GN) – Gilan (GN) - Mitroviça (MI) - Gilan (GN) - Parteş (GN) – Klokot (VI).

¹⁵ Bu liste UNMİK Alan Operasyonları Birimi, İnsani Yardım Otobüsü Taşımacılığı, Operasyonlar hakkında Genel Rapor, 31 Temmuz 2006. Köyleri kapsanmış yada içeren belediyelerin isimleri kısaltmalarla gösterilmiştir. (OB) Obiliç; (PR) Priştina; (RH) Rahovça; (VU) Vuçiturn; (ZV) Zveçan; (LE) Leposaviç; (KL) Klina; (IS) İstok; (UR) Ferzovik; (GN) Gilan; (NB) Novo Brdo; (KK) Kamenitsa; (VI) Vitina.

¹⁶ Ağustos 2006 yılından itibaren askıya alınmıştır.

Aneks 2: Anket yapılan yolcular tarafından önerilen ek hatlar ve durak noktaları listesi

Hat Numarası	Mevcut olan duraklar ince harflerle yazılıdır Önerilen ek durak noktaları kalın harflerle yazılıdır
2	Mitroviça (MI) - Gornya Birnyica (PR) – Kosova Ovası (FK/KP) – Dobri Dub (FK/KP) – Nakarade (FK/KP) - Bresye (FK/KP) – Uglare (FK/KP) – Crkvena Vodica (LI) – Lipyan (LI) – Gračanitsa (PR) - Gornya Birnyica (PR) - Mitroviça (MI)
3	Crkvena Vodica (LI) - Lipyan (LI) - Miloševo (PR) - Geçit 3 - Miloševo (PR) - Lipyan (LI) - Crkvena Vodica (LI)
5	Prilujje (VU) - Graceë (VU) – Kuzey Mitroviça (MI) - Graceë (VU) - Prilujje (VU)
7	Vidany (KL) - Klina (KL) - Dırsnik (KL) – Klinafc (KL) – Berkovo (KL) - Grabac (KL) – Bica (KL) - Zvečan (ZV) Klina - Dırsnik (KL)- Grabac (KL) - Jaç (IS) - Osoyane (IS) - Suvi Lukavac- Biça (IS) - Vidanye (KL)
8	Osoyane (IS) - Tuçep (IS) - Zvečan (ZV) - Tuçep (IS) - Osoyane/Osojan (IS)
10	Bablyak (UR) – Srpski Babuş (UR) - Muhacer Talinovaç (UR) - Gračanitsa (PR) - Muhacer Talinovaç (UR) - Srpski Babuş (UR) - Bablyak (UR)
11 Gilan A	Gilan (GN) - Poneş (GN) - Koretişte (GN) - Stanişor (GN) - Gornye Kusce (GN)- Kmetovce (GN) – Ranilug (KK) - Veliko Ropotovo (KK) - Korminyane (KK) - Kamenicça (KK) - Şilovo (GN) - Gilan (GN)
14 Gilan D	Gilan (GN) - Stanişor (GN) - Gornyi Makreş (GN) - Tırnicevce (NB) – Çulykovce – Pasyane - Gornje Kusce - Gornyi Livoc - Prekovce - Ropotovo - Novo Brdo (NB) - Bostane (NB) - İzvor (NB) - Prekovce (NB) - Gračanitsa (PR) - Prekovce (NB) - İzvor (NB) - Bostane (NB) - Novo Brdo (NB) – Çulykove - Trnyičevce (NB) - Gornyi Makreş (GN) - Stanişor (GN) - Gilan (GN)
16 Gilan F	Kamenica (KK) – Ranilug (KK) - Veliko Ropotovo (KK) - Şilovo (GN) - Gilan (GN) - Mitroviça (MI) - Gilan (GN) – Şilovo (GN) - Veliko Ropotovo (KK) - Ranilug (KK) – Kamenicça (KK)

Bilginiz olsun: Köyleri içeren belediyelerin isimleri parantezlerdeki kısaltmalı harflerle yazılmıştır: (OB) Obiliç; (PR) Priştine; (RH) Rahovça; (VU) Vuçitırn; (ZV) Zvečan; (LE) Leposaviç; (KL) Klina; (IS) İstok; (UR) Ferzovik; (GN) Gilan; (NB) Novo Brdo; (KK) Kamenitsa; ve (VI) Vitina.

Aneks 3: 2007/6 No'lu İdari Talimat

İnsanı Yardım Otobüsü Taşımacılığına dair Değerlendirme Talepleri ve Dilekçeleri Sunma Prosedürleri Madde 1

Açıklamalar

1.1 İşbu Prosedürün amacı için aşağıda belirtilen koşullar ve kısaltmalar şu anlamı içermektedir:

- a) Anlaşma: Birleşmiş Milletlerin Kosova Yönetimi Geçici Misyonu ve Geçici Özyönetim Kurumları arasında Kosova'da Azınlık Toplulukları (Aneks 3) için İnsani Yardım ve Özel Nakliyat Sorumluluklarının Devredilmesine dair Operasyon Anlaşması;
- b) Konu özgeçmiş ve uygulanabilirlik analizleri: Konu özgeçmiş ve uygulanabilirlikle ilgili değerlendirme Anlaşmanın 6. Aneksinde yere alan hatlar ve hatlar tabelasının seçilmesi metodolojisine göre yapılmıştır;
- c) Topluluk ihtiyaçlarının değerlendirilmesi: Topluluk ihtiyaçlarına dair Değerlendirme Anlaşma'nın 6. Aneksinin (3. bölüm) içerdiği hatlar ve hatlar tabelasının seçilmesi metodolojisine göre yapılmıştır;
- d) *Form: yardımsever otobüs talep formu;*
- e) İdari Prosedüre dair Yasa: UNMIK 2006/33 No'lu Yönetmeliğiyle ilan edilen Kosova Meclisinin 02/L-28 No'lu Yasası
- f) *Prosedürler:* İnsanı Yardım Otobüsü Nakliyatına dair Dilekçenin Sunulması ve Değerlendirmeye İlgili Prosedürler;
- g) *Talep:* İnsani yardım otobüsü taşımacılığı için Talep;
- h) Talep eden kişiler: *İnsanı Yardım Otobüsü taşımacılığı için Talepte bulunan kişiler;*
- i) *Hat:* İşbu Prosedürün Aneks (ek belgede) 2 bölümünde insani yardım otobüsü taşımacılığı hatları belirtilmiştir;
- l) Nakliyat Danışma Komitesi (TAC): Anlaşmanın 5 maddesine uyumlu olarak kurulmuş bir organdır;
- n) Teknik Komisyon: İşbu Prosedürün 3. maddesine uyumlu olarak İnsani Yardım otobüsü Taşımacılığına dair Teknik Komisyon;
- o) Kapsamlı Değerlendirme (*Değerlendirme*): İşbu Prosedürün 3 maddesine uyumlu olarak Teknik Komisyonun tarafından alınan karar;
- p) Nakliyatın Uygulanabilirliğine dair Değerlendirme: İşbu Prosedürün 3.5 maddesine uyumlu olarak Ulaşım ve İletişim Bakanlığın tarafından yapılan değerlendirme;
- q) *Güvenlik değerlendirmesi:* İşbu Prosedürün 3.5 maddesine uyumlu olarak Kosova Polit Teşkilatı (KPS) ve İç İşleri Bakanlığı (İİB) tarafından yapılan değerlendirme.

Madde 2

İnsanı Yardım Otobüsü Taşımacılığına dair Talepler

- 2.1. Mevcut olan hatlara dahil edilmeyen yerlerde yaşayan en azından (minimum) 10 kişi hareket özgürlüklerinin sınırlı olduğunu iddia ederse insani yardım otobüs taşımacılığının o yerlerde de hizmet etmesini talep etme hakkına sahiptir.
- 2.2. BU amaçla ilgili onlar yeni bir hattın kurulması ya da mevcut olan hattın uzatılması ya da değiştirilmesine dair ortak bir Dilekçe sunmalıdırlar.
- 2.3. Dilekçe Aneks1 belgesine ilave edilen form vasıtasıyla yapılmalıdır. Talep formu iki bölümden oluşmaktadır: birinci bölüm talepte bulunan kişi tarafından, oysa ikinci bölüm Teknik Komisyonu tarafından doldurulmalıdır. Belediye Topluluklar Komitesi (BTK) talepte bulunmak isteyen kişilere formları müsait kılmak ve dilekçelerin (taleplerin) gereken mercilere sunulması konusunda yardımcı olmakla sorumludur.
- 2.4. İdari Talimatlar Yasası'nın 40.3 Maddesine uyumlu olarak, Belediye Başkanı direkt olarak ya da Belediye Topluluklar Ofisi vasıtasıyla dilekçeleri kabul etmelidir ve iki gün içerisinde Teknik Komisyonuna göndermelidir.
- 2.5. Belediye Topluluklar Ofisi talepte bulunan kişilere sürecin başlatıldığı tarihi hakkında bilgi vermelidir.

Madde 3

Teknik Komisyonu ve Birinci Düzeyde Değerlendirme

3.1. Teknik Komisyonu, talepler hakkında birinci düzeyde değerlendirme yapacak bir organ olarak kurulmuştur.

3.2. Teknik Komisyon üç üyeden oluşmaktadır. Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı ve Yerel Yönetim İdaresi Bakanlıkları olmak üzere her üç bakanlıktan birer üye komisyonda yer almaktadır. Bundan ziyade, Kosova Polis Teşkilatı (KPS), Ombudperson Kurumu ve hizmeti sunan şirket Teknik Komisyonunda gözlemci olarak yer almaktadır. Her bir kurum teknik Komisyonuna kendi temsilcisini atayacaktır ve atamayla ilgili bildiriye NDK sekreterliğine sunmalıdır. Teknik Komisyonu üyeleri eş zamanda NDK üyeleri olamayacaklardır.

3.3. Başkandan aldıkları bilgiler üzerine, Teknik Komisyonu özel insanı yardım otobüsü taşımacılığıyla ilgili tüm taleplerin kayıt etmektedir.

3.4. İdari Prosedürler Yasası'nın 81.1 maddesine göre, Belediye Topluluklar Ofisi tarafından kabul edilen dilekçenin tarihinden itibaren Teknik Komisyonu 90 gün içerisinde konuya ilgili kapsamlı Değerlendirmeyi (Değerlendirme) yapmakla yükümlüdür. Değerlendirme şu unsurlardan oluşmalıdır: a) güvenlik değerlendirmesi; b) nakliyatın uygulanabilirliğine dair değerlendirme; c) topluluk ihtiyaçlarına dair değerlendirme; ve d) yukarıdaki değerlendirmelerle ilgili kara (a'dan c'ye). Değerlendirmede pozitif (pozitif değerlendirme) ya da negatif (negatif değerlendirme) karar yer almalıdır.

3.5. Teknik Komisyonuyla birlikte Kosova Polis Teşkilatı (KPS) güvenlikle ilgili değerlendirmeyi yayınlamaktadır. Ulaşım ve İletişim Bakanlığı, insanı yardım otobüs taşımacılığını sağlayan şirketle (hizmetleri sağlayan şirket) maddi ve teknik ayrıntıları da içeren nakliyatın uygulanabilirliğine dair belgeyi yayınlamalıdır. Topluluğun insanı yardım otobüs taşımacılığına dair dilekçe hakkında araştırma yapıldıktan sonra Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı ve Yerel Yönetim İdaresi Bakanlığı toplulukların ihtiyaçlarına dair belgeyi yayınlamalıdır.

3.6. Teknik Komisyon, nihai değerlendirmeyi Komisyon üyelerinin çoğunluk oylarıyla (üç üyeden ikisinin oyuyla) ya da oybirliğiyle kabul edebilir. Konuyla ilgili farklı düşünceler Değerlendirmeye eklenmelidir. Değerlendirme, İdari Prosedürleriyle ilgili Yasa'nın 84.2 maddesindeki bilgileri içermelidir. Konuyla ilgili talepte bulunan kişiler ve Nakliyat Danışma Komitesine (NDK), İdari Prosedürler Yasası'nın 109 maddesiyle uyumlu olarak Teknik Komisyon tarafından yayınlanan değerlendirme belgesi kendilerine verilmelidir.

3.7. Eğer Teknik Komisyonu negatif Değerlendirme raporunu yayınlarsa ya da doksan (90) gün içerisinde Değerlendirmeyi yapmayı başaramazsa, talepte bulunan kişiler negatif raporu aldıkları günden itibaren otuz (30) gün içerisinde Nakliyat Danışma Komitesine şikayette bulunmak hakkında sahiptir, eğer taleple ilgili hiçbir cevap verilmezse o zaman 60 gün içerisinde yine NDK'ya şikayet etme hakları vardır.

Madde 4

Nakliye Danışma Komitesi ve Hat ve Değişiklikler Tabelasının Onaylanması

4.1. NDK, Anlaşmanın 5.2 maddesine uygun olarak hatların seçilmesi metodolojisiyle ilgili uyumluluğu gözden geçirmek için yılda en azından iki defa toplanır, ayrıca Başbakana ve Birleşmiş Milletlerin Genel Sekreterinin Kosova Özel Temsilcisine mevcut olan hatlar ve olası değişiklikler hakkında yazılı olarak düşüncesini sunar.

4.2. Yukarıdaki amaçlar için NDK aşağıdakileri yapacaktır:

a) Anlaşmanın 6. Bölümünün 3 Maddesindeki a)'da k) fıkrasına uyumlu olarak Ulaşım ve İletişim Bakanlığının konuyla ilgili bilgiler ve uygulanabilirlik analizleri;

b) Anlaşmanın 6. Bölümünün 4.1 Maddesine göre Ulaşım ve İletişim Bakanlığının ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığının topluluklar ihtiyaçları hakkında yayınlamış olduğu belge;

c) İşbu prosedüre uygun olarak Teknik Komisyonu tarafından insani yardım otobüsü nakliyatıyla ilgili Taleplere dair kararlar.

4.3. NDK Şu kayıtları mevcut bulundurmalıdır a) yapılan tüm Talepler; b) Teknik Komisyonun Değerlendirmeleri ve c) baŐvuranların Teknik Komisyonun negatif Değerlendirmeleri ya da Teknik Komisyonun değerlendirme yapmaları konusunda baŐarısızlıklarından dolayı Őikayetleri.

4.4 NDK, 4.3 maddesine uyumlu olarak insanı yardım otobüsü nakliyatına dair yapılan tüm Talepler hakkında nihai kararı yayınlamalıdır.

4.5. NDK'nın hatlar ve tabela değişiklikleri hakkındaki kararı nihai olmalıdır ve en azından yılda bir defa alınmalıdır. Alınan Karar maddi olanaklar ve otobüsü kullanacak kaynaklara ve Kosova Konsolide Bütçesinin (KKB) gelecek yıl için planlanmış bütçesine göre dayalı olmaktadır. 4.2 Maddesinde bahsedilen (a) 'dan (c)'ye kadar tüm unsurları dikkatlice göz önünde bulundurduktan sonra, NDK onaylanmış hatlar ve deęiŐtirilmiş tabelayı yayınlamayı sağlamalıdır.

4.6. NDK kararı aşağıdakileri içermelidir:

a) Kosova Konsolide Bütçesi vasıtasıyla gelecek yıl bütçesinde insanı yardım otobüsünün kullanılacağı mevut ya da yeni hatlar listesinin sağlanması ve konuyla ilgili öncelikler listesi;

b) Kosova Konsolide Bütçesi, yada donör veya topluluklar katkılarıyla müsait olacak ek kaynaklarla insanı yardım otobüsü nakliyatıyla ilgili mevcut olan hatlar kapsamında yeni hatlar veya durak noktalarının listesi;

c) kabul edilmeyen talepler listesi.

4.7. 2. Maddeye uyumlu talepte bulunana kişi tarafından talebin sunulması, NDK tarafından onaylanan hatlar ve değişiklikler tabelasına dahil edileceği anlamına gelmez. Kararla memnun kalmayan talepte bulunan kişiler yürürlükte olan yasalara uyumlu olarak mahkemeye baŐvurabilir.

Madde 5

Nihai KoŐul

5.1. Mevut olan Prosedür imzalandığı günden itibaren yürürlüğe girecektir ve z Yönetim Geçici Kurumlarının Resmi Gazetesi'nde Arnavutça, Sırpça ve İngilizce dillerinde yayınlanacaktır. Ayrıca Ulaşım ve İletişim Bakanlığı ve Topluluklar ve Geri Dönüş Bakanlığı web sitelerinde yayınlanacaktır. Prosedür ayrıca Belediye Topluluklar Ofisinde mevcut olacaktır.

5.2. İŞbu Prosedürün ylrlğe girmesinden önce insanı yardım otobüsünün taşımacılığı ile ilgili dilekçeler bu prosedüre uyumlu bir Şekilde yeniden güden geçirilecektir. İlgili belediyelerde Belediye Topluluklar Ofisleri bahsedilen taleple ilgili kiŐileri haberdar etmekle sorumludur ve yeni Dilekçelerin sunulması için ısrar etmelidir.

Madde 6

Yürürlüğe girmesi

İŞbu İdari Talimat imzalandığı günden itibaren ylrlğe geçmektedir.

Priştine

Tarih 24.12.2007

Qemajl Ahmeti, Bakan